

ST krotka

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 9 STO

NUMER 1/2022-2023

Numer bezpłatny

SPIS TREŚCI

Królowa Danii uwielbia “sieciówki” /wywiad/	s. 3
Koronowane głowy na świecie /zestawienie/	s. 6
Elżbieta II w Polsce /artykuł/	s. 10
Królu, gdzie jesteś? /artykuł/	s. 13
Rozpoznaj króla! /gra/	s. 17
Krzyżówka „STOkrotki”	s. 19

OD REDAKCJI

Cześć!

Pierwszy numer naszej gazetki w tym roku szkolnym wita Was po królewsku. Znajdziecie w nim mnóstwo ciekawostek dotyczących monarchii. Dowiedziecie się, kto na świecie wciąż nosi koronę, czy władca musi mieszkać w zamku i co zalicza się do królewskich atrybutów władzy. Zdobytą wiedzę sprawdzicie, rozwiązując krzyżówkę. Dobrej zabawy!

Czekamy na Wasze uwagi. Napiszcie do nas! Najciekawsze e-maile opublikujemy w kolejnym numerze „STOkrotki”.

Nasz adres: 9stokrotka@gmail.com

Zdjęcie na okładce: www.unsplash.com

KRÓLOWA **DANII**

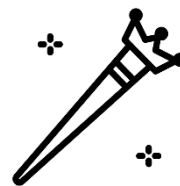
UWIELBIA “SIECIÓWKI”

WYWIAD Z PANIĄ OD HISTORII

Co o królach i ich zwyczajach może nam powiedzieć historyk? Postanowiliśmy to sprawdzić. W tym numerze publikujemy wywiad z naszą nauczycielką od historii, Panią Katarzyną Marchel. Rozmowę przeprowadziła Ola z klasy 6B.

Pani Kasiu, skąd wziął się w ogóle tytuł króla?

Słowo król w języku polskim i innych językach słowiańskich pochodzi od imienia Karola Wielkiego, który stworzył pierwsze europejskie imperium od czasu upadku cesarstwa zachodniorzymskiego.

Jakie są atrybuty królewskie?

Najważniejszymi atrybutami władzy królewskiej były insygnia koronacyjne zwane także regaliami. Posługiwano się nimi podczas koronacji władcy. Skład regaliów zależał od kraju, zawsze jednak jako podstawowe uchodziły: korona, berło lub też różdżka sprawiedliwości, jabłko zwane sferą i miecz. Każdy z elementów miał inne znaczenie, a generalnie potwierdzał sakralny charakter władzy królewskiej.

W co ubierali się członkowie rodzin królewskich? Czy ich strój się wyróżniał? Czy wyróżnia się również dzisiaj?

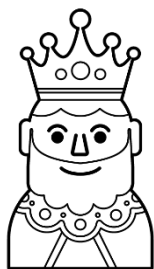
Członkowie rodzin panujących zawsze wybierali najpiękniejsze stroje. W dawnych czasach król musiał wyglądać bogato. Teraz rodziny królewskie ubierają się skromniej, ale oczywiście obowiązuje ich odpowiedni *dress code* i muszą go przestrzegać. Na przykład królowa Elżbieta II musiała przebierać

się aż 4 razy dziennie i całe życie nosiła torebki tej samej firmy. Za to królowa Danii uwielbia “sieciovki” i często można zobaczyć ją w sukience z H&M.

Czy królowie muszą mieszkać w zamku?

Każda rodzina królewska posiada swoje zamki, pałace, posiadłości, wille i piękne apartamenty, które należą do niej. Są to miejsca zamieszkania i pracy jej członków. Współcześni królowie nie muszą mieszkać w zamku, ale często znajdują się one w ich posiadaniu. Taki pałac Buckingham, na przykład, jest największym pałacem królewskim na świecie, a Windsor Castle podobno największym i najdłużej zamieszkałym zamkiem w Europie. Jak widzicie, akurat brytyjska rodzina panująca żyje iście po królewsku.

Dlaczego w niektórych krajach są władcy, a w Polsce nie?

Oficjalnie polska monarchia zakończyła się w 1918 r. Ostatni król Stanisław August Poniatowski zmarł w 1798 r., a 3 lata wcześniej pod naciskiem carycy Katarzyny abdykował na rzecz Rosji. Stąd przez kolejne lata Romanowowie: car Aleksander I, car Mikołaj I oraz car Mikołaj II - formalnie tytułowali się królami Polski.

W 1918 r. Polska odzyskała niepodległość i w tym samym roku przyjęty został ustrój republikański, a co za tym idzie, nastąpił ostateczny koniec monarchii. Obecnie w Europie istnieje dwanaście królestw, dziesięć z nich to monarchie dziedziczne, w których głowa państwa (monarcha) obejmuje rządy w drodze dziedziczenia i sprawuje je do śmierci lub abdykacji. Głowa państwa Watykan (papież) jest monarchą elekcyjnym wybieranym podczas konklawe kardynałów, zaś przywódcą Andory są wspólnie prezydent Francji oraz biskup Urgell. Na początku XX wieku tylko Francja, Szwajcaria oraz San Marino były republikami.

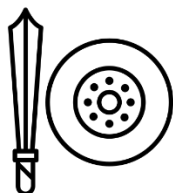
Republikańska forma rządów zaczęła dominować w Europie po I wojnie światowej. Obecnie większość państw na świecie oraz w Europie ma ustrój republikański.

Czym różnią się obowiązki króla od obowiązków prezydenta?

Obowiązki prezydenta ściśle określa konstytucja i prezydent ma realny wpływ na władzę w Polsce, jest przedstawicielem władzy wykonawczej. Współczesne

monarchie pełnią rolę raczej reprezentacyjne, a w najbardziej medialnej monarchii świata, czyli brytyjskiej, obecny król Karol III jest również głową kościoła anglikańskiego. Tamtejsza rodzina królewska nie zajmuje się polityką i co ciekawe, wyrażanie publicznie poglądów politycznych przez jej członków jest zabronione.

Co zatem należy do ich obowiązków?

Na przykład działalność charytatywna, nadawanie tytułów szlacheckich, służbowe spotkania i podróże. Mają więc napięty kalendarz.

A kim była Pani ulubiona królowa?

W polskiej historii tylko 2 kobiety zostały koronowane na króla: Jadwiga Andegaweńska i Anna Jagiellonka, ale ja bardzo lubię Bonę Sforzę, która była żoną Zygmunta Starego. Jako piękna i młoda księżniczka przybyła z Włoch. Należała do świetnie wykształconych, znała języki, uważano ją za zaradną i energiczną władczynię, dzięki której na przykład Wawel jest tak piękny do dziś. Bez wątpienia wyprzedzała swoją epokę. Krytykowała nadużycia szlachty, dlatego doczekała się czarnej legendy w kraju, który nie mógł zaakceptować jej ambicji.

Czy chciałaby Pani być królową?

Nigdy w życiu! Przynajmniej teraz we współczesnym świecie. Każdy, kto śledzi wydarzenia ze świata, oglądał choć jeden z popularnych filmów lub seriali opowiadających o którejkolwiek z rodzin panujących wie, że życie królowej bywa strasznie samotne i często odrealnione.

Bardzo dziękuję za rozmowę!

Ola z klasy 6B

Źródło ilustracji: www.thenounproject.com/

KORONOWANE **GŁOWY** NA ŚWIECIE

W tym zestawieniu przedstawię wam listę istniejących władców na świecie. Niektórzy z nich są młodzi, inni nieco starsi lub w podeszłym wieku. I choć często wyglądają jak żaby oczekujące na magiczny pocałunek, który zamieni ich w książąt z bajki, nie przeszkadza im to w noszeniu korony. Co więcej, ich podobizny są drukowane na banknotach, a imiona są otoczone szacunkiem poddanych.

WŁADCA

Karol III

DYNASTIA

Windsorowie

PAŃSTWO

Wielka Brytania, Kanada, Australia,
Nowa Zelandia i pozostałe kraje
Wspólnoty Narodów

Cesarz Hirohito

Yamato

Japonia

Salman ibn Abd al-
Aziz As Saud

Saudiowie

Arabia Saudyjska

Książę Jakub

Grimaldi

Monako

Filip VI

Burbonowie

Hiszpania

Norodom Sihamoni

Norodom

Kambodża

Małgorzata II

Glücksburgowie

Dania

**Abd Allah II Ibn
Husajn**

As-Sani

Jordania

Karol XVI Gustaw

Bernadotte

Szwecja

Henryk

Burbonowie

Luksemburg

Filip I

Koburgowie

Belgia

Wilhelm Aleksander

Oranje-Nassau

Holandia

Harald V

Glücksburgowie

Norwegia

Mohamed VI

Alawici

Maroko

Rama X

Czakri

Tajlandia

**Muhammad ibn
Zajid Al Nahajjan**

**władca
elekcyjny**

Zjednoczone Emiraty Arabskie

Wincent z klasy 6A

Więcej o władcach możecie przeczytać na stronie: www.wikipedia.pl

ELŻBIETA II

w POLSCE

Niewielu już dziś pamięta, że zmarła niedawno królowa Elżbieta II odwiedziła Polskę. Wizyta trwała od 25 do 27 marca 1996 r. Źródłem informacji o przygotowaniach do tej wizyty i jej przebiegu były prasa, radio i telewizja. Nie istniał wtedy internet i smartfony, dlatego informacji na ten temat należało poszukać w archiwach prasowych. Oto co udało mi się znaleźć.

Poszukując ciekawostek związanych z wizytą królowej, udałem się do Biblioteki m.st. Warszawy przy ul. Koszykowej. W opasłych rocznikach dzienników i czasopism wydanych w 1996 r. wyszukałem numery z 25, 26 i 27 marca 1996 r. w których opublikowano relacje i fotografie z wizyty królowej. Oto niektóre z nich.

Jak donosi "Rzeczpospolita" z dnia 25 marca 1996 r. w artykule zatytułowanym "Królowa na wybojach" na trasie przejazdu królowej Elżbiety II trwały gorączkowe przygotowania, dziury w asfalcie były łatanie najsprawniej jak można było. Te wysiłki chyba jednak na niewiele się zdały, bo jak zauważył reporter na

Krakowskim Przedmieściu: "co krok to łąta", a naprzeciwko hotelu Bristol, gdzie królowa miała podjąć obiadem Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego: "spod asfaltu wyrzynają się przedwojenne tory tramwajowe". Na trakcie Królewskim kilka osób ubranych w pomarańczowe kubraki usuwało nagromadzone wzdłuż krawężników zimowe błoto, inni rozkuwali resztki brudnego lodu na chodnikach.

Z kolei "Życie Warszawy", relacjonując przejazd Elżbiety II ulicami Warszawy, z sarkazmem stwierdza: "Czystość kończyła się jednak kilka metrów poza zasięgiem wzroku dostojnego gościa. Za pomnikiem Umschlagplatz piętrzyła się pokaźna sterta resztek brudnego śniegu zebranego z ulicy". Ten sam dziennik tak relacjonuje wrażenia mieszkańców Warszawy, którzy witali królową: "Nie, to ma być królowa? Gdzie ma koronę? Nie, królowa jest przecież młodsza? - tak reagowały dzieci, kiedy królowa Elżbieta II wjeżdżała swoim srebrnym Rolls Roycem na dziedziniec pałacu prezydenckiego". Warto odnotować, że brytyjska królowa przywitała po polsku Kompanię Reprezentacyjną Wojska Polskiego słowami: "Czołem Żołnierze!", na co żołnierze odpowiedzieli: "Czołem jej Królewska Mość!".

Jak podaje "Życie Warszawy": "JKM przyjmujemy po polsku". Dobitnym tego dowodem było podanie królowej typowo polskich dań. Na przystawki zaserwowano pasztet z perliczki z żurawiną oraz jesiotra w sosie ogórkowym, do tego krem z borowików i zrazy zawijane z polędwicy wołowej.

W swoim przemówieniu wygłoszonym w Sejmie Elżbieta II przypominała o związkach dynastii Windsorów z Polską. "Rzeczpospolita" podaje w artykule pt. "Sejm bije brawo królowej", że monarchini w swoim wystąpieniu przypominała,

że jeden z jej dalekich przodków król Kanut, był siostrzeńcem Bolesława Chrobrego, a matką naj-słynniejszego pretendenta do tronu brytyjskiego, Bonnie Prince Charliego, była wnuczka Jana Sobieskiego. Dalej, cytując depezę Jerzego VI do polskiego premiera Władysława Sikorskiego, o treści: "Jesteśmy dumni, że mamy przy sobie bo-

haterskie wojsko polskie, siły powietrzne i marynarkę wojenną, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy okryły się chwałą", podkreśliła silne relacje między jej ojcem i polskim premierem w trudnym dla wszystkich okresie wojennym.

Królowa miała również okazję, żeby w Teatrze Narodowym obejrzeć "Córkę źle strzeżoną" - francuski balet z końca XVII wieku. Jak podaje "Rzeczpospolita" w artykule "Sejm bije brawo", Elżbieta II była zachwycona przedstawieniem, natomiast prezydent Aleksander Kwaśniewski wiercił się na krześle, a niektórzy ministrowie drzemali. Po spektaklu odbyło się przyjęcie, na którym podano tartinki z łososiem, szaszłyki, kuleczki mięsne, paluszki z krabów i kurczaka w sezamie, a w muzeum teatralnym królowa przyjęła artystów.

Wizyta Elżbiety II miała wielkie znaczenie dla Polaków. Utwierdziła nas w przekonaniu, że czasy zimnej wojny i żelaznej kurtyny odeszły w przeszłość. Polacy nareszcie poczuli, że należą do Zachodu, a ich kraj jest wolny od rosyjskich wpływów. Odwiedzający nas zachodni władca był potwierdzeniem, że możemy liczyć na pomoc i wsparcie takich państw jak Wielka Brytania w budowaniu nowej i niepodległej Polski.

Piotrek z klasy 7B

Źródło zdjęć: Polska Agencja Prasowa

KRÓLU, GDZIE JESTEŚ?

WYPRAWA W POSZUKIWANIU POSTACI KRÓLA W LITERATURZE MŁODZIEŻOWEJ

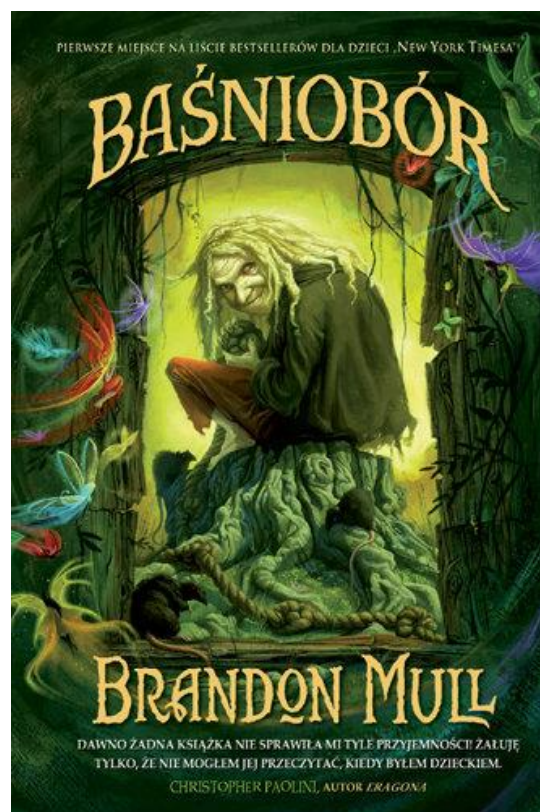
W dzisiejszej literaturze młodzieżowej często przewija się postać króla. Wybrałam 4 książki, w których istotną rolę odgrywali władcy.

Motyw króla w literaturze pojawia się już w średniowieczu. Stanowi idealny wzorzec postępowania obok rycerza - świętego. W rzeczywistości nie zawsze królowie bywali dobrzy, zdarzało się, że nie dbali o poddanych, podważali autorytet kościoła i dążyli do władzy absolutnej. Motyw króla w literaturze wziął się stąd, że ludzie chcieli przypomnieć władcom o ich obowiązkach i odpowiedzialności za kraj i lud, nad którym panują. Zdaniem średniowiecznych autorów idealny monarcha powinien wierzyć w Boga, być dzielnym wojownikiem oraz rządzić mądrze i sprawiedliwie. Dziś taki król przypomina raczej postać baśniową, dlatego właśnie baśnie, legendy i mity stały się główną inspiracją dla twórców literatury młodzieżowej do ukazywania postaci królewskich. Wybrane przeze mnie książki przedstawiają ciekawych i różnorodnych władców. Przyjrzyjmy się im z bliska.

Pierwszą z książek jest "Baśniobór. Smocza straż", którą napisał Brandon Mull. Występuje w niej Królowa Wróżek, która włada krainą zamieszkiwaną przez małe, skrzydlate i bardzo zazdrosne istoty. Dbła ona o poddanych. Czasami pomagała ludziom, na przykład wtedy, kiedy światu groziło niebezpieczeństwo.

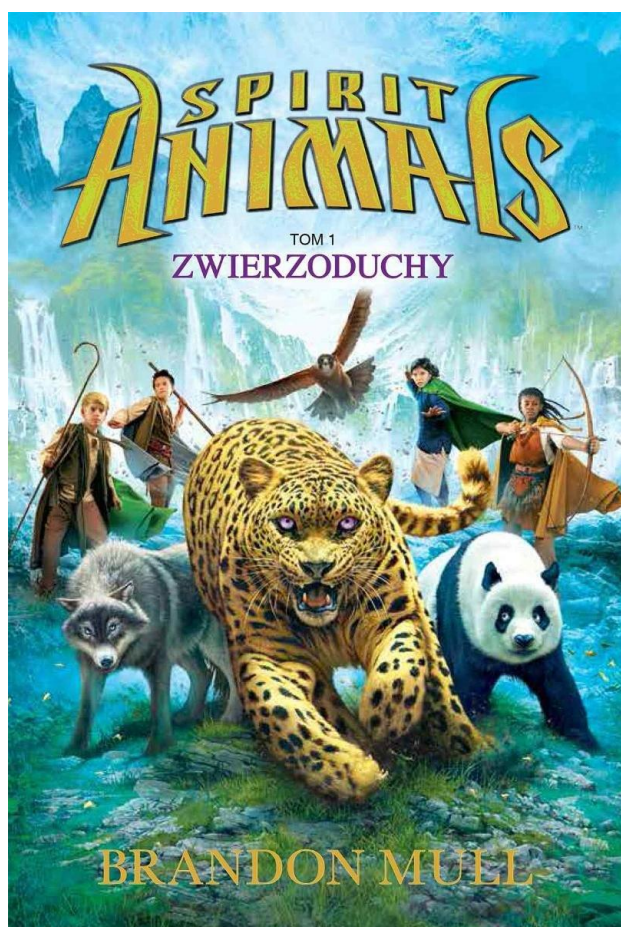
Jej przeciwnieństwem był Król Demonów. Nie dbał o poddanych, ponieważ nikt inny go nie odchodził.

Królowa Olbrzymów, która pojawiła się w 4. tomie "Smoczej Straży", uznawała, że nie-

olbrzymi są gorsi. O przedstawicieli swojej rasy dbała bardziej niż o inne stworzenia mieszkające w dolinie tytanów.

Król Smoków, który mieszkał w Gadziej Opoce najbardziej dbał o swoją reputację. Jego syn nie był do końca smokiem i dlatego był przez niego niekochany. O poddane mu smoki i swoją straż przyboczną król dbał perfekcyjnie. W tej książce wystąpił też Król Zaświatów, ale był postacią epizodyczną. Wiemy, że rządził w podziemnej dziedzinie. Czasami w jego lochach mroczny jednorożec Ronodin więził swoich wrogów, na przykład swojego kuzyna Paprota.

Kolejna seria, do której chciałabym się odwołać, to "Spirit Animals. Upadek bestii". Saga ma wielu autorów. Pojawia się w niej cesarz Zhong, który nie myślał dobrze o ludziach innego. Na przykład podczas rozmowy z Meilin stwierdza: "Ludzie z Zhong należą do Zhong". Tron traci podczas wielkiej rady Amayi, Nilo, Zhong, Eury, Stetriolu i Zielonych Płaszcz, kiedy nagle otwierają się drzwi i do środka wpadają Przysięgli we wprowadzających wszystkich w błąd zielonych płaszczach. Zamordowali oni cesarza i uciekli. Po nim tron obejmuje jego córka Song. Dziewczyna pragnie zawładnąć

całym światem, w tym celu posuwa się do kłamstwa i fałszywych oskarżeń wobec Zielonych Płaszcz, a także do płatnych zabójstw, na przykład w tomie 8. Song mówi Abeke, Rollanowi, Meilin i Conorowi całą prawdę o tym, że to ona zapłaciła za zamordowanie cesarza. Kiedy "ginie w morzu", tron przechodzi na ambasadora Ying i on jako jedyny z całej trójki władców dba o poddanych.

Królowa Eury to postać, która pojawia się w serii dwa razy. Włada krainą, która z wyglądu przypominała Europę, było tam wiele lasów i pól uprawnych. Jednym z miast był Trunswick, którym władał Erl. Niestety do końca nie znamy stosunku królowej Eury do poddanych.

Trzecią serią, którą wybrałam, są "Pozaświatowcy" Brandona Mulla. W książce pojawił się książę Galloran, którego poznajemy w tomie 1. Królem został dopiero w tomie 3. Władał Trenicort. Nie bał się wyrażać swoich poglądów. Robił wszystko, by w kraju było lepiej. Dbał o poddanych i był lubiany przez nich. W czasie wojny troszczył się także o swoją córkę Corinne.

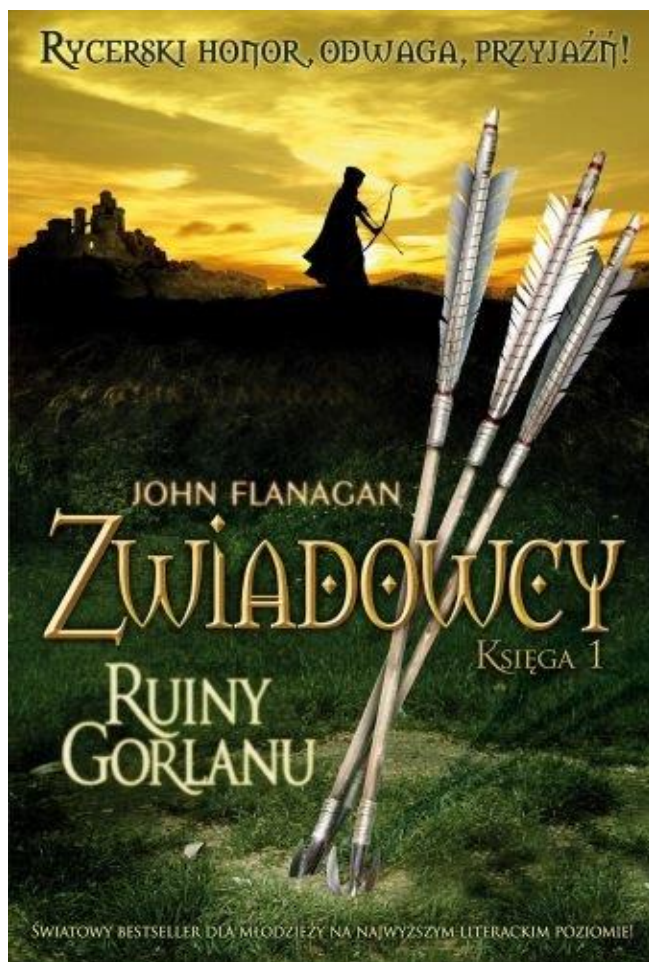
Kolejni władcy pojawiają się w serii Johna Flanagana "Zwiadowcy. Królewski zwiadowca". Zacznę od Duncana. Władał on Aranuen. W "Zwiadowcach" król Duncan został przedstawiony jako król dbający o poddanych. Był on postacią epizodyczną. Miał on córkę

Cassandrę, która, kiedy jej ojciec choruje, opiekuje się krajem wraz ze swoim mężem Horacem i przywódcą tajemniczego korpusu zwiadowców Gilanem. W czasie wojny Duncan robił wszystko, by uratować jak najwięcej swoich żołnierzy. Kiedy po wojnie z Morgarathem porwano jego córkę, najpierw zajął się krajem, a potem uratował księżniczkę.

Kolejnym władcą był Shigeru - cesarz Nihon-Ja. Niewiele o nim wiemy. Dbał o poddanych. Jego kraj był podzielony na wiele klanów. Nie wszyscy władcy chcieli mieć nad sobą cesarza i wszczęli bunt.

Król Ferris w rzeczywistości nie powinien zostać królem, ponieważ był o 7 minut młodszy od swojego brata Hatla. Pozbawił go tronu, a następnie rządził Hibernią źle i nie dbał o poddanych. Po nim krajem władał jego siostrzeniec Sean. Ten był lepszy od wuja i dbał o poddanych.

Królem Galii był król Philip. Władał on zaledwie połową królestwa, a resztą zarządzili baronowie i rycerze. Philip miał piękny pałac i żył wygodnie, podczas gdy jego poddani cierpieli nędzę. Kiedy porwano jego syna, najbardziej się bał tego, że straci władzę. O syna bał się może tylko troszeczkę.

Król Celtii Swyddned nie miał za wielu żołnierzy. W trakcie napaści Morgaratha Swyddned wraz z poddanymi wycofał się na półwysep. Celtowie woleli kopać i uprawiać swoje ziemie niż je chronić.

Podsumowując, każdy z powyżej opisanych władców miał inne cechy charakteru, co wpływało na ich

sposób rządzenia. W każdym z nich można się doszukać pozytywnych jak i negatywnych stron. Moim zdaniem najlepszą postawę reprezentował król Duncan, ponieważ umiał odłożyć na bok sprawy rodzinne i zająć się krajem i poddanymi. Ponad to uważam, że spełniał owe średniowieczne kryteria idealnego władcy, o których wspomniałam na początku. Nie kochał tylko jedynej bliskiej mu osoby, czyli jego córki Cassandry, ale pomimo bolesnej straty królowej Rosaline dalej wytrwale dbał o kraj i jego mieszkańców. Wszystkim tym, którym temat literackich władców przypadł do gustu, polecam zapoznanie się z wymienionymi przeze mnie książkami. A jeśli macie to już za sobą, zachęcam was do poszukiwań nowych, ciekawych postaci w literaturze dla młodzieży i nie tylko.

Nina z klasy 6B

Źródła ilustracji: www.empik.com

ROZPOZNAJ KRÓLA!

Przed wami trzy niekompletne portrety polskich władców, których autorem jest znany malarz Jan Matejko. Czy potraficie ich rozpoznać i odgadnąć ich imiona? Jeśli potrzebujecie pomocy, skorzystajcie z tego [linku](#).

Odpowiedź:

Odpowiedź:

Odpowiedź:

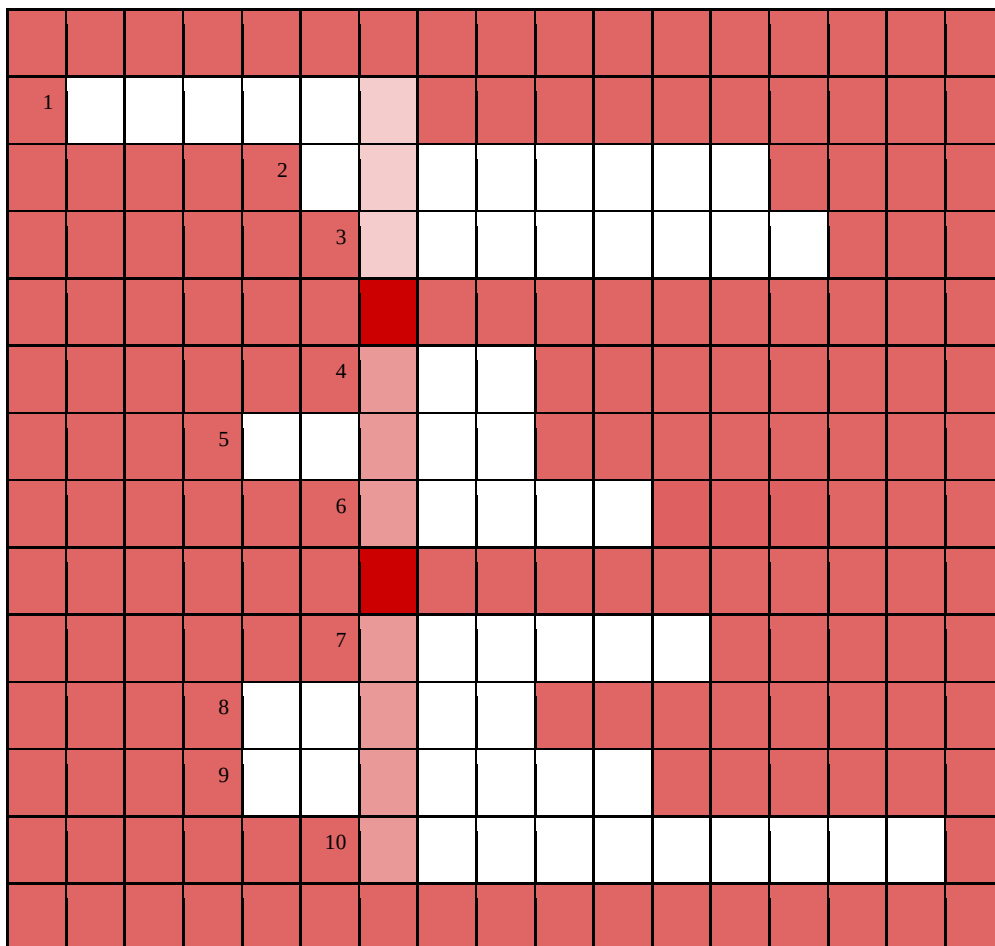
Jan Matejko to polski malarz i historyk żyjący w XIX wieku. Studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie, w której później był dyrektorem. Jest uznawany za jednego z najwybitniejszych polskich malarzy historycznych. Namalował ponad trzysta obrazów, z których najbardziej znane to: „Bitwa pod Grunwaldem”, „Hołd Pruski” i „Stańczyk”. Jest również autorem cyklu rysunków przedstawiających 44 królów i książąt polskich. Jan Matejko zmarł 1 listopada 1893 roku i został pochowany w Krakowie.

Wincent i Damian z klasy 6A

KRZYŻÓWKA

„**STO**KROTKI”

Pytania do krzyżówki.

- 1/ Władca państwa kościelnego.
- 2/ Ród panujący, np.: Jagiellonowie.
- 3/ Znane powiedzenie: „Jak za króla ...”
- 4/ Imię władcy Polski, który pokonał Turków pod Wiedniem.
- 5/ Papieska korona.
- 6/ Imię aktualnego króla Anglii.
- 7/ Atrybut królewski, który jest noszony na głowie.
- 8/ Atrybut królewski w kształcie kuliście zakończonej pałki.
- 9/ Żona króla.
- 10/ Państwo, w którym aktualnie panuje Wielki Książę Henryk.

Damian z klasy 6A

